

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN MỚI TỈNH BẮC NINH TRONG TÌNH HÌNH MỚI

Nguyễn Quốc Chung

Tóm tắt

Giải pháp phát triển Nông thôn mới tỉnh Bắc Ninh trong tình hình mới có ý nghĩa quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển toàn diện kinh tế - xã hội và chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp nông thôn; góp phần thúc đẩy phát triển nông nghiệp hiện đại kết hợp với phát triển dịch vụ trên địa bàn nông thôn tỉnh Bắc Ninh trong bối cảnh các khu công nghiệp tập trung ngày càng phát triển lớn mạnh gần khu vực nông thôn, sớm đưa Bắc Ninh hoàn thành các tiêu chí phát triển Nông thôn mới.

Từ khóa: Phát triển nông thôn mới, phát triển kinh tế xã hội, khu vực nông thôn, nông nghiệp Bắc Ninh

SOLUTIONS FOR NEW RURAL DEVELOPMENT IN BAC NINH PROVINCE IN THE NEW CONTEXT

Abstract

Solutions for new rural development of Bac Ninh province in the new context are of great importance in promoting the comprehensive socio-economic development and restructure of rural economy, contributing to the development of modernized agriculture combined with the development of services in rural areas of Bac Ninh province in the context that concentrated industrial parks are growing near the rural areas in order for Bac Ninh province to meet all the criteria for new rural development.

Key words: New rural development, socio-economic development, rural area; agriculture of Bac Ninh

1. Đặt vấn đề

Xác định xây dựng nông thôn mới (NTM) là mục tiêu, nhiệm vụ chính trị của cả hệ thống, chính quyền và nhân dân tỉnh Bắc Ninh cùng vào cuộc với phương châm “nhà nước và nhân dân cùng làm”, tỉnh Bắc Ninh đã dành nhiều nguồn lực cho NTM nhằm thay đổi toàn diện bộ mặt nông thôn, từng bước nâng cao đời sống người dân, rút ngắn khoảng cách về đời sống giữa thành thị và vùng nông thôn

Bắc Ninh luôn xác định nhiệm vụ trọng tâm là tiếp tục đẩy mạnh thực hiện hiệu quả, bền vững Chương trình mục tiêu quốc gia (MTQG) xây dựng nông thôn mới (NTM), tạo nền tảng vững chắc để hoàn thành thắng lợi các mục tiêu của Chương trình trong giai đoạn 2016-2020. Đồng thời, Ban Chỉ đạo các Chương trình MTQG tỉnh đã ban hành kịp thời nhiều văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành thực hiện Chương trình. Đã thành lập Ban Chỉ đạo các Chương trình MTQG giai đoạn 2016-2020 tỉnh Bắc Ninh. Ban hành quy chế hoạt động, phân công lại nhiệm vụ và giao nhiệm vụ phụ trách chuyên môn cho các thành viên Ban Chỉ đạo tỉnh.

2. Những kết quả đạt được trong Chương trình phát triển NTM ở tỉnh Bắc Ninh

Quy hoạch xây dựng nông thôn mới: Xác định công tác quy hoạch và thực hiện quy hoạch đóng vai trò then chốt, tạo nền móng để thực hiện các tiêu chí còn lại trong Bộ tiêu chí quốc gia về NTM. Ngay sau khi Chương trình được triển khai, các địa phương trong tỉnh đã tích cực thực hiện việc lập quy hoạch NTM theo chỉ đạo của

Trung ương và của tỉnh. Do vậy, cả 97/97 xã trong tỉnh đã sớm hoàn thành việc lập, công bố và ban hành quy định quản lý quy hoạch trên địa bàn, đồng thời thực hiện việc cắm mốc chỉ giới theo quy hoạch được duyệt.

Phát triển hạ tầng kinh tế - xã hội: Với phương châm huy động tối đa nguồn vốn đầu tư, kết hợp với chủ trương của Đảng và Nhà nước về đẩy mạnh việc thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM, cơ sở hạ tầng của các địa phương tiếp tục được quan tâm đầu tư, nâng cấp, xây mới bổ sung ngày càng đồng bộ, góp phần tạo ra sự khang trang, từng bước hiện đại hoá nông thôn, qua đó tạo điều kiện thuận lợi cho sinh hoạt và phát triển sản xuất của người dân: Về giao thông: Xây mới 68,15km đường các loại; sửa chữa, nâng cấp 14,9km đường giao thông nông thôn; Về thủy lợi: Xây mới 4,3 km kênh tưới; sửa chữa, nâng cấp 1.45 km kênh; Về điện: Xây mới 19 trạm biến áp; sửa chữa, nâng cấp 12 trạm biến áp và 13,75 km đường dây truyền tải điện; Về trường học các cấp: Xây mới 35 trường (352 phòng học); sửa chữa, nâng cấp 23 trường (50 phòng học).

Phát triển sản xuất gắn với tái cơ cấu ngành nông nghiệp, chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông thôn, nâng cao thu nhập cho người dân: Những tháng đầu năm 2017 chương trình phát triển NTM đạt kết quả khá, tổng giá trị ước đạt 4.932 tỷ đồng (giá SS 2010), đạt 57,6% kế hoạch năm, tăng 2,3% so với 6 tháng đầu năm 2016; trong đó giá trị sản xuất trồng trọt ước đạt 2.230 tỷ đồng, đạt 62,9% kế hoạch năm, bằng 106,7% so với cùng kỳ; giá trị sản xuất chăn nuôi ước đạt 1.882 tỷ

đồng, đạt 53,8% kế hoạch năm, bằng 100,1% so với cùng kỳ; giá trị sản xuất thủy sản ước đạt 555 tỷ đồng, đạt 48,1% kế hoạch năm và bằng 97,7% so với cùng kỳ; giá trị sản xuất lâm nghiệp ước đạt 11,2 tỷ đồng, bằng 53,3% kế hoạch năm và bằng 153,8% so với cùng kỳ. Toàn tỉnh đã cấp giấy xác nhận kiến thức về an toàn vệ sinh thực phẩm cho 161 trường hợp thuộc 54 cơ sở sản xuất kinh doanh nông, lâm, thủy sản. Thẩm định và cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện an toàn thực phẩm cho 36 cơ sở trên địa bàn tỉnh.

Giảm nghèo và an sinh xã hội: Công tác giảm nghèo và an sinh xã hội luôn được tỉnh Bắc Ninh xác định là một trong những mục tiêu quan trọng hàng đầu trong công tác bảo đảm an sinh xã hội, cải thiện và nâng cao đời sống cho người dân. Thực hiện Chương trình quốc gia về giảm nghèo bền vững giai đoạn 2016-2020, tỉnh đã tổ chức rà soát hộ nghèo, hộ cận nghèo theo chuẩn tiếp cận đa chiều. Tính đến hết năm 2016, trên địa bàn tỉnh có 8.266 hộ nghèo, chiếm 2,59% (trong đó, số hộ nghèo ở khu vực nông thôn là 6.697 hộ, chiếm 2,81%) và 8.980 hộ cận nghèo, chiếm 2,81% (trong đó, số hộ cận nghèo ở khu vực nông thôn là 7.241 hộ, chiếm 3,04%). Để hoàn thành mục tiêu giảm tỷ lệ hộ nghèo bình quân mỗi năm 0,1% trở lên, phấn đấu đến năm 2020, tỷ lệ hộ nghèo theo tiêu chí đa chiều trên địa bàn tỉnh giảm còn 2,2%; tỉnh Bắc Ninh tiếp tục thực hiện đồng bộ các giải pháp, cơ chế đã ban hành.

Phát triển giáo dục ở nông thôn: Lĩnh vực giáo dục đào tạo trong tỉnh nói chung, khu vực nông thôn nói riêng tiếp tục được các cấp ủy Đảng, chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đặc biệt quan tâm, công tác bồi dưỡng cán bộ quản lý, giáo viên được trú trọng; quan tâm đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học... , chất lượng giáo dục toàn diện trong toàn tỉnh được giữ vững, giáo dục mũi nhọn đạt kết quả khá ở tất cả các cấp; công tác đào tạo nghề cho lao động nông thôn được đẩy mạnh. Bắc Ninh là tỉnh đầu tiên của cả nước đạt chuẩn phổ cập giáo dục ở các cấp học ở mức độ cao nhất.

Phát triển y tế cơ sở, nâng cao chất lượng chăm sóc sức khỏe người dân nông thôn

Đến nay, nhiều chỉ tiêu quan trọng trong lĩnh vực y tế của tỉnh đạt và vượt mức, nằm trong top đầu toàn quốc như: 87% dân số tham gia bảo hiểm y tế; ngăn chặn kịp thời, không để dịch bệnh xâm nhập; 97/97 xã (bằng 100%) đạt chuẩn y tế giai đoạn I; 90/97 xã (chiếm 92,8% tổng số xã) đạt chuẩn y tế giai đoạn II.

Nâng cao chất lượng đời sống văn hóa của người dân nông thôn: Các địa phương đã thực

hiện tốt công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực văn hóa, trọng tâm là quản lý tổ chức lễ hội, chấn chỉnh hoạt động quảng cáo, hoạt động kinh doanh các dịch vụ văn hóa có điều kiện, nhất là karaoke, trò chơi điện tử trên địa bàn nông thôn.

Vệ sinh môi trường nông thôn, khắc phục, xử lý ô nhiễm và cải thiện môi trường tại các làng nghề: Đến nay, 98,22% số người dân được sử dụng nước hợp vệ sinh (trong đó, 54,7% là nước sạch theo QCVN 02:2009/BYT); 460/462 trường học các cấp (bằng 99,6%) có nước và nhà tiêu hợp vệ sinh; 103/103 trạm y tế (bằng 100%) có nước và nhà tiêu hợp vệ sinh; 100% số hộ có nhà tiêu (trong đó, 82,3% số hộ có nhà tiêu hợp vệ sinh); Hiện nay toàn tỉnh có 74/97 xã (bằng 76,3% tổng số xã) đạt tiêu chí số 17 về môi trường và an toàn thực phẩm.

Công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá thực hiện Chương trình: Văn phòng điều phối NTM tỉnh đã tổ chức kiểm tra xác định kế hoạch xã đăng ký về đích năm 2017 đối với 19 xã và kiểm tra tiến độ thực hiện kế hoạch xây dựng nông thôn mới. Sở Kế hoạch và Đầu tư tổ chức kiểm tra tình hình nợ đọng trong xây dựng nông thôn mới.

Kết quả huy động, phân bổ nguồn lực thực hiện Chương trình

a. Kết quả huy động nguồn lực những tháng đầu năm: Tổng nguồn vốn huy động đạt 430.355 triệu đồng, trong đó: Ngân sách tỉnh: 384.481 triệu đồng, chiếm 89,34%; Ngân sách cấp huyện: 25.256 triệu đồng, chiếm 5,87%; Ngân sách xã: 20.518 triệu đồng, chiếm 4,77%; Cộng đồng dân cư đóng góp: 100 triệu đồng, chiếm 0,02%.

b. Kết quả phân bổ nguồn lực thực hiện Chương trình: Tổng số tiền đã phân bổ để thực hiện các nội dung của Chương trình là **430.355** triệu đồng, trong đó: Giao thông: 100.533 triệu đồng, chiếm 23,36%; Thủy lợi: 1.845 triệu đồng, chiếm 0,43%; Trường học: 247.938 triệu đồng, chiếm 57,61%; Cơ sở vật chất văn hóa: 47.628 triệu đồng, chiếm 11,07%; Cơ sở hạ tầng thương mại: 1.150 triệu đồng, chiếm 0,27%; Y tế: 18.724 triệu đồng, chiếm 4,35%; Môi trường: 2.378 triệu đồng, chiếm 0,55%; Nhà ở: 10.064 triệu đồng, chiếm 2,34%; Khác: 95 triệu đồng, chiếm 0,02%.

Kết quả thực hiện Bộ tiêu chí Quốc gia về nông thôn mới

a. Kết quả chung toàn tỉnh: Tính đến nay, bình quân số tiêu chí đạt chuẩn NTM trên địa bàn tỉnh là 17,28 tiêu chí/xã (tăng 0,12 tiêu chí so với cuối năm 2016); 58 xã (bằng 59,8% tổng số xã) được công nhận đạt chuẩn NTM; 1 xã đạt 19 tiêu chí, chưa được công nhận đạt chuẩn NTM; 19 xã

đạt từ 15 - 18 tiêu chí; 19 xã đạt từ 12 - 14 tiêu chí; 2 đơn vị cấp huyện được Thủ tướng Chính phủ công nhận đạt chuẩn huyện NTM và thị xã hoàn thành nhiệm vụ xây dựng NTM vào năm 2016.

b. Kết quả kế hoạch đạt chuẩn nông thôn mới năm 2017: Toàn tỉnh có 13 xã được đưa vào kế hoạch đạt chuẩn nông thôn mới năm 2016; Đến nay, có 01 xã đạt 19 tiêu chí (xã Phú Hòa, huyện Lương Tài); 4 xã đạt 17 tiêu chí; 2 xã đạt 16 tiêu chí và 6 xã đạt 15 tiêu chí.

Như vậy, đến nay toàn tỉnh có 15 xã đăng ký về đích năm 2017, trong đó có 5 xã khó đạt chuẩn NTM năm 2017 và 2 xã chưa được tỉnh hỗ trợ kinh phí xã về đích NTM năm 2017.

3. Một số giải pháp phát triển nông thôn mới tỉnh Bắc Ninh trong thời gian tới

Tiếp tục thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM nhằm nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân; xây dựng nông thôn có kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội phù hợp; cơ cấu kinh tế và các hình thức tổ chức sản xuất hợp lý, gắn phát triển nông nghiệp với công nghiệp, dịch vụ; gắn phát triển nông thôn với đô thị; xã hội nông thôn dân chủ, bình đẳng, ổn định, giàu bản sắc văn hóa dân tộc; môi trường sinh thái được bảo vệ; quốc phòng và an ninh, trật tự được giữ vững; Để Chương trình phát triển Nông thôn mới tỉnh Bắc Ninh trong thời gian tới cần thực hiện một số giải pháp sau đây:

- *Tuyên truyền, vận động toàn dân chung sức xây dựng nông thôn mới:* Cấp ủy Đảng, chính quyền, đoàn thể từ tỉnh đến cơ sở tiếp tục đẩy mạnh tuyên truyền, vận động, hướng dẫn đoàn viên, hội viên và người dân thực hiện tốt phong trào thi đua “Bắc Ninh chung sức xây dựng NTM” và cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng NTM, đô thị văn minh”.

- *Triển khai Bộ tiêu chí xã nông thôn mới tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2017-2020 và các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện Chương trình:* Đối với các Sở ngành được giao phụ trách chủ trì thực hiện tiêu chí: Phối hợp với UBND cấp huyện tổ chức rà soát, đánh giá kết quả thực hiện Chương trình đến nay của các địa phương theo Bộ tiêu chí xã NTM tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2017-2020, xây dựng kế hoạch thực hiện Chương trình của ngành, đảm bảo hoàn thành chỉ tiêu được giao theo kế hoạch giai đoạn 2017-2020 của tỉnh; UBND cấp huyện căn cứ Bộ tiêu chí xã NTM tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2017-2020, kế hoạch thực hiện Chương trình xây dựng NTM giai đoạn 2017-2020 và hướng dẫn của cấp có thẩm quyền, UBND cấp huyện, xây dựng kế

hoạch thực hiện Chương trình xây dựng NTM giai đoạn 2017-2020 của địa phương.

- *Chỉ đạo, hướng dẫn các xã có kế hoạch đạt chuẩn NTM năm 2017:* Các Sở ngành, địa phương tập trung chỉ đạo, hướng dẫn các xã kế hoạch đạt chuẩn NTM năm 2017, tiếp tục duy trì vững chắc những kết quả đạt được, khẩn trương hoàn thành các nội dung chưa đạt theo Bộ tiêu chí xã NTM tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2017-2020;

- *Xây dựng và triển khai “Chương trình quốc gia mỗi xã một sản phẩm” trong xây dựng nông thôn mới:* Chương trình quốc gia mỗi xã một sản phẩm là một trong những giải pháp phát triển kinh tế nông nghiệp, nông thôn quan trọng trong xây dựng NTM, góp phần thực hiện CNH-HĐH nông nghiệp, nông thôn, phục vụ hiệu quả Chương trình MTQG xây dựng NTM. Chương trình tập trung triển khai, phát triển theo 6 nhóm sản phẩm, dịch vụ gồm: Thực phẩm; đồ uống; thảo dược; vải và may mặc; lưu niệm – nội thất – trang trí; dịch vụ du lịch nông thôn, bán hàng. Để thực hiện thành công Chương trình, các Sở ngành, địa phương tập trung thực hiện tốt một số nội dung sau:

- *Đẩy mạnh thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới:* Tiếp tục đẩy mạnh công tác bảo vệ môi trường trong xây dựng NTM, đặc biệt là việc phân loại, thu gom và xử lý chất thải theo quy định; việc chấp hành pháp luật về bảo vệ môi trường trong các hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ; khắc phục ô nhiễm và cải thiện chất lượng môi trường tại các làng nghề; xây dựng cảnh quan môi trường xanh – sạch – đẹp...

- *Kiểm toàn và nâng cao hiệu quả hoạt động của Ban Chỉ đạo, Văn phòng điều phối NTM các cấp:* Sở Kế hoạch và Đầu tư tiếp tục kiểm toàn và phân công nhiệm vụ cho các thành viên trong Ban Chỉ đạo tỉnh (bổ sung Giám đốc Sở Tư pháp tham gia thành viên Ban Chỉ đạo; phân công nhiệm vụ cho các thành viên trong Ban Chỉ đạo phụ trách chủ trì thực hiện tiêu chí NTM); Sở Nông nghiệp và PTNT tiếp tục kiểm toàn Văn phòng điều phối NTM các cấp theo Quyết định số 1920/QĐ-TTg ngày 05/10/2016 của Thủ tướng Chính phủ.

- *Nâng cao hiệu quả sử dụng nguồn lực trong xây dựng nông thôn mới:* Các Sở ngành phối hợp với UBND các huyện, thị xã, thành phố sử dụng có hiệu quả các nguồn vốn đầu tư thực hiện Chương trình; tập trung đầu tư các công trình cơ sở hạ tầng tạo động lực phát triển kinh tế, giải quyết các vấn đề bức xúc về xã hội, môi trường. Tranh thủ các nguồn vốn của các doanh nghiệp trong phát triển cơ sở hạ tầng, phát triển sản xuất.

Tiếp tục vận động các tổ chức, cá nhân trong và ngoài tỉnh cùng chung tay, góp sức xây dựng NTM. Có giải pháp triển khai hiệu quả việc quản lý, sử dụng các nguồn lực.

Tăng cường hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát thực hiện Chương trình MTQG xây dựng NTM: Tiếp tục duy trì và phát triển bền vững các tiêu chí, làm cho xóm làng được khang trang hơn, đời sống nhân dân được cải thiện hơn. Sau 5 năm lại được công nhận xã đạt chuẩn NTM; Định kỳ kiểm tra tiến độ thực hiện các tiêu chí NTM của thành phố Bắc Ninh và các xã kế hoạch đạt chuẩn năm 2017, từ đó có giải pháp chỉ đạo kịp thời, đảm bảo hoàn thành mục tiêu đề ra; Tăng cường

kiểm tra, giám sát việc tuân thủ các cơ chế, chính sách trong xây dựng NTM ở các cấp; đặc biệt là việc thực thi dân chủ, giám sát cộng đồng, trao quyền cho người dân.

4. Kết luận

Phát triển nông thôn mới tỉnh Bắc Ninh trong thời kỳ công nghiệp hóa - hiện đại hóa nông nghiệp nông thôn góp phần hiện thực hóa Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế-xã hội tỉnh Bắc Ninh đến 2020, định hướng 2030; Sớm đưa Bắc Ninh trở thành thành phố trực thuộc Trung ương vào năm 2022.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Báo cáo Kết quả thực hiện Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới 6 tháng đầu năm, nhiệm vụ, giải pháp 6 tháng cuối năm 2017 tỉnh Bắc Ninh.
- [2]. Kết luận số 100-KL/TU về Chương trình MTQG xây dựng NTM gắn với sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh giai đoạn 2010-2020.
- [3]. Quyết định số 41/2016/QĐ-TTg ngày 10/10/2016 của Thủ tướng Chính phủ Ban hành Quy chế quản lý, điều hành thực hiện các chương trình mục tiêu quốc gia.
- [4]. Quyết định số 185/QĐ-UBND thành lập Ban Chỉ đạo các Chương trình mục tiêu quốc gia giai đoạn 2016-2020 tỉnh Bắc Ninh.

Thông tin tác giả:

1. Nguyễn Quốc Chung

- Đơn vị công tác: Ban Nội chính Tỉnh ủy Bắc Ninh
- Địa chỉ email: duyakhdt@gmail.com

Ngày nhận bài: 16/08/2017

Ngày nhận bản sửa: 29/09/2017

Ngày duyệt đăng: 11/10/2017